

Apply Human Rights

Introduktion till flyktingars rättigheter

Idag bor omkring 175 miljoner människor utanför sitt hemland. De allra flesta gör det för att de har tvingats lämna sitt hemland av rädsla för sitt och sina barns liv eller för att deras sociala och ekonomiska situation tvingat dem till det. Att överträda en landgräns berövar inte asylsökande och flyktingar deras mänskliga rättigheter. På samma sätt har även migranter som överträtt en landgräns också mänskliga rättigheter. Alla människor har mänskliga rättigheter var de än befinner sig.

En av de viktigaste rättigheterna för migranter, flyktingar och asylsökande, är rätten att inte bli utsatt för diskriminering. Denna rättighet ligger till grund för alla våra mänskliga rättigheter.

Flyktingars rättigheter stadgades redan 1948 i *FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna*. Artikel 14 lyder: "Envar har rätt att i andra länder söka och åtnjuta fristad från förföljelse." Detta innebär att alla har rätt att söka asyl i ett land som inte är det egna, men det innebär inte en rätt att beviljas asyl. Rätten till en fristad från förföljelse har man således först efter att man beviljats asyl.

1951 års *FN-konvention om flyktingars rättsliga ställning* reglerar flyktingars grundläggande rättigheter. Denna kallas ofta *Flyktingkonventionen* eller *Genèvekonventionen*. Konventionens ursprungliga lydelse inkluderade endast de som flytt på grund av händelserna i Europa under andra världskriget. Den kompletterades dock genom ett protokoll 1967, varvid de geografiska och historiska begränsningarna togs bort.

Enligt definitionen av en konventionsflykting ska personen befinna sig utanför sitt hemland eller normala vistelseland. Ingen kan således betraktas som konventionsflykting om han eller hon stannar kvar i sitt hemland. Personen ska även ha välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin ras, religion, nationalitet, tillhörighet till viss samhällsgrupp eller politiska åskådning. Ordet fruktan pekar mot en framtid, det vill säga något som riskerar att ske. Att känna fruktan är dessutom någonting subjektivt vilket gör det svårt att göra en rättvis bedömning. Fruktan ska dessutom vara välgrundad vilket syftar på en mer objektiv syn på hur förhållandena ser ut i det land som en flykting har lämnat. Till sist måste det som den asylsökande fruktar vara att bedömas som förföljelse. Internationellt hävdas att alla allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter är att betrakta som förföljelse, men i många enskilda stater saknas en tydlig definition av begreppet.

FN:s flyktingkonvention innehåller vidare i artikel 33 *principen om non-refoulement*, det vill säga att ingen skall återsändas till ett land, där deras liv eller frihet hotas. Denna princip ska vara grundläggande för staters sätt att hantera asylärenden. I samband med det så kallade

kriget mot terrorismen har denna princip allt oftare frångåtts då stater avvisar personer som riskerar tortyr i sina hemländer.

På vår hemsida finns de grundläggande internationella normer angående flyktingars rättigheter under kategorin ”**Internationella överenskommelser**”. De flesta stater har inkorporerat de mänskliga rättigheterna i nationella lagstiftningar. På vår hemsida omfattas även regionala överenskommelser om flyktingars rättigheter och de publiceras under ett specifikt geografiskt område såsom Afrika, Amerika, Asien, Mellanöstern, Europa och Oceanien.

Vi ger hänvisning till de viktigaste databaser med fall om kränkningar av flyktingars rättigheter under kategorin ”**Rättspraxis**”. Rättspraxis innehåller domstolarnas beslut i enskilda fall, domstolarnas tolkning av stadgar, konstitutionella bestämmelser, administrativa bestämmelser samt lagar.

Kategorin ”**Utlåtanden**” består av framstående fall från internationella och nationella advokater samt juridiska experter. Dessa formella skriftliga yttranden innehåller experternas övertygelse om vad lagen om mänskliga rättigheter är, hur domstolarna skulle tolka den samt hur den gäller för särskilda omständigheter.

”**Tolkning av internationella regler av FN och andra**” är en annan kategori under vilken vi har lagt upp tolkningen av bestämmelser om flyktingars rättigheter, sammanställningen av allmänna synpunkter och rekommendationer som antagits av FN:s kommitté om mänskliga rättigheter.

Eftersom att ha tillgång till rättslig prövning av kränkningar av flyktingars rättigheter är mycket viktigt innehåller kategorin ”**Klagomålsförfarande**” en översikt över dessa procedurer enligt olika FN:s kommittéer och domstolarna. Individer som hävdar att deras rättigheter har kränkts och som har uttömt alla tillgängliga nationella rättsmedel kan lämna en skriftlig ansökan till FN:s kommittéer och internationella domstolen för närmare övervägande.

Vi har lagt upp listan över publikationer, böcker gällande på området av flyktingars rättigheter under kategorin ”**Litteratur**”.

Skulle ni behöva komma i kontakt med de personer eller organisationer som särskilt arbetar för skydd och främjande av flyktingars rättigheter och få deras syn på ett visst problem har vi kategorin ”**Kontaktpersoner/organisationer**” till ert förfogande.